

[Fr. Dalgaard.]

Materialerforraad, der er, og med Mangelen paa Arbejdskraft anvendes forholdsvis for meget paa Omraader, som ikke er saa livsvigtige som Nybyggeriet.

Og med Hensyn til Klausuleringen og til alt det, som Byggenævnet raader over, vil jeg gøre opmærksom paa, at Byggenævnet skal jo fordele de Materialer, der her er Tale om, til meget andet end Boligbyggeri. Boligbyggeriet lægger baade valutamæssigt og beskæftigelsesmæssigt i Øjeblikket Beslag paa en alt for ringe Del af de forhaandenværende Materialer og Arbejdere. Det er jo denne Konkurrence om Materialer og Arbejdskraft, der har sat Gang i Byggeomkostningernes Stigning. Den Stigning, som efter de legale Regler og efter den Lønstigning, der har fundet Sted, er berettiget siden 1. Januar 1945, er ca. 10 pCt., men den faktiske Stigning af Omkostningerne er 20 pCt., og det vil sige, at der uden om Priskontrol- len og uden om de øvrige Kontrolforanstaltninger, der maatte være, er sket en meget uheldig Udvikling, som slaar igen over for Boligbyggeriet, og som forværrer hele Situationen. Konkurrencen om Arbejdskraft og Materialer giver sig nu alligevel, til Trods for at den højtærede Indenrigsminister nærmest ikke vil tro derpaa, Udslag i en vis Sortbørshandel med disse vigtige Ting. Jeg tror, at Pengerigeligheden her har sin Andel og Pengelovene maaske ogsaa. Det har i hvert Fald animeret, tror jeg, til Ombygningsarbejder og til Reparationsarbejder af luksusmæssig Karakter, som ikke var nødvendige, endstige strengt nødvendige. Det er jo sket alt sammen under Ministeriets Parole om, at vi skal have Frihed for Restriktioner, og at Handelen med de forskellige Ting skal gaa ad de sædvanlige Kanaler. Jeg tror, man paa disse Omraader i Øjeblikket arbejder med alt for stive Regler, og jeg tror, at man kunde lempe dem betydeligt ved ligefrem at give de Bygherrer, som faar Materiatildeling, Brev paa, at de ogsaa faar Materialerne.

Der er ogsaa et andet Forhold, som kan nævnes i denne Forbindelse. Varerne ligger i de forskellige Landsdele og kan ofte ikke bruges lokalt, fordi Bevillingerne ikke lyder herpaa, og saa sker der en kraftig Fordyrelse ved, at Stenene skal sejles eller køres fra den ene Landsdel til den anden og ikke bruges paa Stedet — i Kraft af de saakaldte sædvanlige Kanaler.

Men Spørgsmaalet om Boligbyggeriet over for andet Byggeri, et Forhold som den højtærede Indenrigsminister ikke var saa

meget inde paa, maa ogsaa tages op til Overvejelse. Jeg erkender, at det ikke i særlig Grad er fremme i Byggeudvalgets Indstilling til den højtærede Indenrigsminister, men Spørgsmaalet er i Virkeligheden i Øjeblikket, og det maa de ansvarlige Myndigheder tage Stilling til: Skal vi fortrinsvis støtte Boligbyggeriet af Hensyn til Bolignøden og lade det gaa ud over andet Byggeri, altsaa Erhvervsbyggeri, Nybyggeri paa Erhvervslivets Omraader? Her er det efter min Mening utvivlsomt, at baade Industrien og Handelen har tæret alt for kraftigt paa Materialerne. Den Ombygning f. Eks., der i høj Grad er foretaget af Butikker, er efter min Mening ganske meningsløs i en vareknapp Situation som den, vi oplever.

Henvendelsen fra Byggeudvalget har altsaa allerede baaret Frugt, og det kan vi fra vor Side og ogsaa fra Byggeudvalgets Side kun hilse med stor Tilfredshed; men som sagt, Tiden gaar hurtigt, og det er muligt, at man allerede maa skærpe de Forslag, som Byggeudvalget har fremsat.

Men alt dette er kun den ene Side af Problemet; thi selv om man vilde være os følgagtig og give Boligbyggeriet en større Plads i det almindelige Byggeri, end det har i Dag, kommer jeg tilbage til Spørgsmaalet om, hvilken Del af Boligbyggeriet man saa skal støtte. Dér kan det ikke nytte, at den højtærede Indenrigsminister bare henviser til, at han maa acceptere det Byggeri, som nu foregaar, og ikke har Raad til at afvise det. Udgangspunktet for det hele er dette, at den højtærede Minister i sin Tid har proklameret saa nogenlunde Ligestilling mellem Privatbyggeriet og det øvrige Boligbyggeri. Det har jeg aldrig været enig med den højtærede Minister i. Det er da heldigvis ogsaa saadan i Praksis, at det heller ikke er blevet gennemført, idet Støtten til det sociale Byggeri er større end Støtten til det private Byggeri.

Men Spørgsmaalet om Privatbyggeriet mener jeg deler sig deri — hvis man overhovedet kan godtage, at Privatbyggeriet bør florere —: Hvilken Del af Privatbyggeriet skal saa florere? Dér kan jeg ikke komme uden om, hvad jeg sagde i mit første Indlæg. Jeg kan ikke komme uden om, at det maa være imod Boligstøttelovens Forudsætning, nemlig at skaffe billige Boliger til den brede Befolkning, at man lader et Privatbyggeri, som ikke vil modtage Støtte, fordi det vil undgaa Kontrolforanstaltninger, florere. Dér er det, jeg mener, man maa sætte ind.

Man kan tage det Spørgsmaal op: Skal man i den nuværende Situation over-